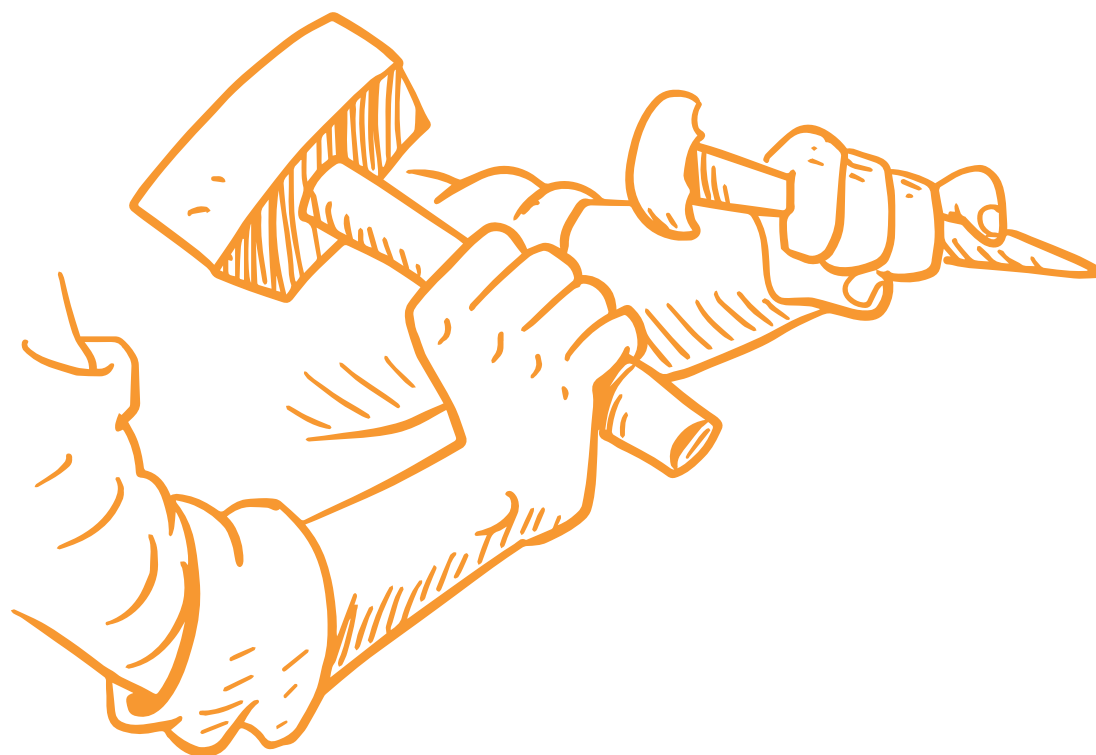

5.

ZÁPISNÍK NA KAŽDÝ DEŇ

ČLOVEK A SVET PRÁCE
RÓMOVIA A SVET

Zápisník na každý deň

Témy: Človek a svet práce, Rómovia a svet

Koordinátor projektových aktivít: PhDr. Jozef Facuna, PhD.

Na pracovnom zošite odborne spolupracovali:

Mgr. Miroslava Langerová, PhD.,

PaedDr. Andrea Papp,

PaedDr. Juliana Perečinská,

PaedDr. Zuzana Révészová,

PaedDr. Monika Reiterová,

PaedDr. Mariana Páleníková,

PaedDr. Lujza Čipková Hamplová, PhD.

Mgr. Peter Kelecsényi, PhD.

Rozprávku „Neobyčajný sen“ do rómskeho jazyka preložila

Mgr. Eva Gašparová

Odborný konzultant: PhDr. Jozef Facuna, PhD.

Jazyková korektúra: PhDr. Janka Píšová, PhD.

Grafické spracovanie: Komunikačná a marketingová agentúra LEMUR

V zápisníku je použitý font Abeceda.

Ilustrácie a fotografie: Shutterstock

Vydavateľ: Štátny pedagogický ústav, Pluhová 8, 830 00 Bratislava

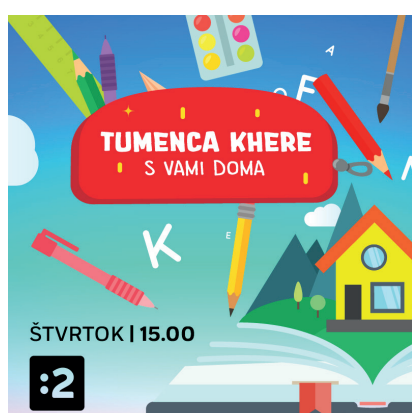
Pracovný zošit bol vypracovaný pre žiakov **druhého stupňa** základných škôl počas mimoriadneho prerušenia školského vyučovania v školách v školskom roku 2019/2020.

Ahoj!

Blížime sa k cieľu. Posledný zápisník je zameraný na svet práce a Rómov, ich život, zvyky, tradície, úspechy.

Opäť tu nájdeš aktivity na desať dní. Sú rôzne a rôzne náročné. Neprekáža, ak sa ti niektoré úlohy nepodarí vyriešiť. Aj snaha sa cení. 😊

🔑 V posledný deň rozlúštíme úlohu, ku ktorej si zbieral kľúče v predchádzajúcich zápisníkoch. Nezúfaj, ak si riešenia úloh nepamätáš. Úlohy zopakujeme a ty budeš môcť ich riešenia použiť ako pomôcku pri riešení poslednej úlohy.

Sleduj vysielanie vo štvrtok
na RTVS 2, Tumenca Khere –
S vami doma o 14:58.

Odkaz od pani učiteľky:

PRVÝ DEŇ

DÁTUM:

ÚLOHA 1

Prečítaj si báseň o v každom uvedenom jazyku.

Padáčiky z púpavy	Peribnaskere andal e šargi	A pitypang pihe
Detská krása žltých kvetov rozkvitnutých prostred leta, detských sníčkov sladký dych prchavý jak okamih. Chladné vlny rieky ženú bdelosť tvoju uzimenú sivé oči dokorán hebké riasy nebies pláň.	Čhavorikano šukariben šarge luluďendar phundrade maškar o ňilaj le čhavorengero sunengero gulo phurd mindar našol. Šilalo paňi o leňa ľidžal tiro šilaľardo šuňiben šive jakha phundrade o somnakune balora maškar o čercheňora.	Sárga virág gyermek szépe nyár közepén szárnyra kelve röpke mint a pillanat édes álmod gyermekkorra. Hús hullámon folyó ringat ébrenléted didergő szürke szemed tágra nyíló selyem pillád ég seperje

Zdroj: Ravasz József, preklad: Eva Gašparová, Eva Andrejčáková

➔ V ktorom jazyku sa ti čítalo najľahšie?

.....

➔ **Nájd** a **vypíš** z básní slová podfarbené rovnakou farbou a **porovnaj** ich.

po slovensky	po maďarsky	po rómsky
<i>púpava</i>		
	<i>sárga</i>	
		<i>čhavorengero</i>
<i>sníčkov</i>		
		<i>šive</i>

→ **Odpovedz** na otázky.

Ktoré dva jazyky sú podľa teba viac podobné?

.....

Našiel si písmená, ktoré sa používajú len v maďarskom jazyku?

.....

Ktoré písmená sa nachádzajú len v slovenčine a rómčine?

.....

Ktorý jazyk sa ti páči najviac, je tvojmu srdcu najbližší? **Zdôvodni.**

.....

.....

ÚLOHA 2

Materinský jazyk je naším jedinečným dedičstvom. Materinským jazykom zachovávame kultúru našich predkov (naše rozprávky, básne, piesne, tance...). Rodná reč je jeden z najvzácnejších darov, ktorý sme dostali od našich rodičov. Je prvým jazykom, ktorý sa naučíme, ktorým sa nám prihovoria pre nás tí najmilší, naši rodičia. Na Slovensku žijú ľudia viacerých národností (slovenská, maďarská, rómska, česká, rusínska, ukrajinská, ruská, nemecká, poľská...). Každá z nich má svoj materinský jazyk. Každý jazyk je jedinečný, ale človeku je najbližší ten vlastný – materinský, v ktorom rozmýšľa, sníva a sprevádza ho od útleho veku.

→ Ktorý jazyk je tvojím materinským jazykom?

.....

Akými jazykmi okrem tvojho materinského rozprávajú ľudia v tvojom okolí?

.....

Napíš jazyky, ktorými rozprávaš (ktoré sa učíš v škole).

.....

ÚLOHA 3

Napíš odkaz, želanie v tvojom materinskom jazyku. Môžeš ho adresovať hocikomu.

.....

.....

.....

DRUHÝ DEŇ

DÁTUM:

ÚLOHA 1

Mladí ľudia sa radi pekne obliekajú. Oblečenie je vyrobené z rôznych materiálov. Tkaniny môžu byť bavlnené, hodvábné, vlnené či syntetické. Bavlna je jedným z najobľúbenejších prírodných vlákien, lebo sa dá vynikajúco technicky spracovávať a vyznačuje sa mimoriadne vysokou odolnosťou. Bavlna má skratku BA alebo CO (z anglického slova „cotton“).

Nájdí vo svojom šatníku čisto bavlnené odevy alebo oblečenie s vysokým podielom bavlny. Napíš, aké bavlnené odevy si našiel v šatníku.

.....
.....

Pre dlhotrvajúce pekné oblečenie je potrebné sa oň správne starať. K tomu slúžia symboly, ktoré sa uvádzajú na ceduli na oblečení. Najčastejšie sa uvádzajú symboly v súvislosti s práním, žehlením alebo sušením.

➔ Pri akej teplote by si mal prať oblečenie, ktoré má symboly uvedené na obrázkoch?

.....

ÚLOHA 2

Posúď, či Tomáš pri nákupe potravín s rodičmi postupuje správne. Svoj názor **zakrúžkuj**.

1	Nákup potravín si rodičia vždy plánujú – na lístok si napíšu, čo je potrebné kúpiť.		
2	Do obchodu chodievam s rodičmi väčšinou hneď, ako prídu z práce a ja zo školy – obyčajne veľmi hladný.		
3	S rodičmi rád chodím na nákup potravín, pretože sa mi vždy podarí vložiť do košíka nejakú dobrotu.		
4	Rodičia majú vždy so sebou plátennú alebo papierovú tašku.		
5	Cestou z obchodu sa väčšinou zastavíme u mojej tety, kde sa mama pri káve porozpráva s tetou a ja sa pohrám s bratrancom.		
6	Keď prídeme domov, vždy si najskôr umyjeme ruky.		
7	Takmer všetko, čo sme nakúpili (okrem pečiva), vložíme do chladničky.		

ÚLOHA 3

V návode pre chladničku s mrazničkou je uvedené:

Zmrazovanie čerstvých potravín

Vhodné na zmrazovanie – ryby, mäso, syry, pečivo, zemiakové pokrmy, polievky

Nevhodné na zmrazovanie – reďkovky, hrozno, jogurt, hrušky, celé jablká

Trvanlivosť zmrazených potravín – pri nastavení teploty na -18°C

Ryby, údeniny, hotové pokrmy, pečivo – až 6 mesiacov

Syry, hydina, mäso – až 8 mesiacov

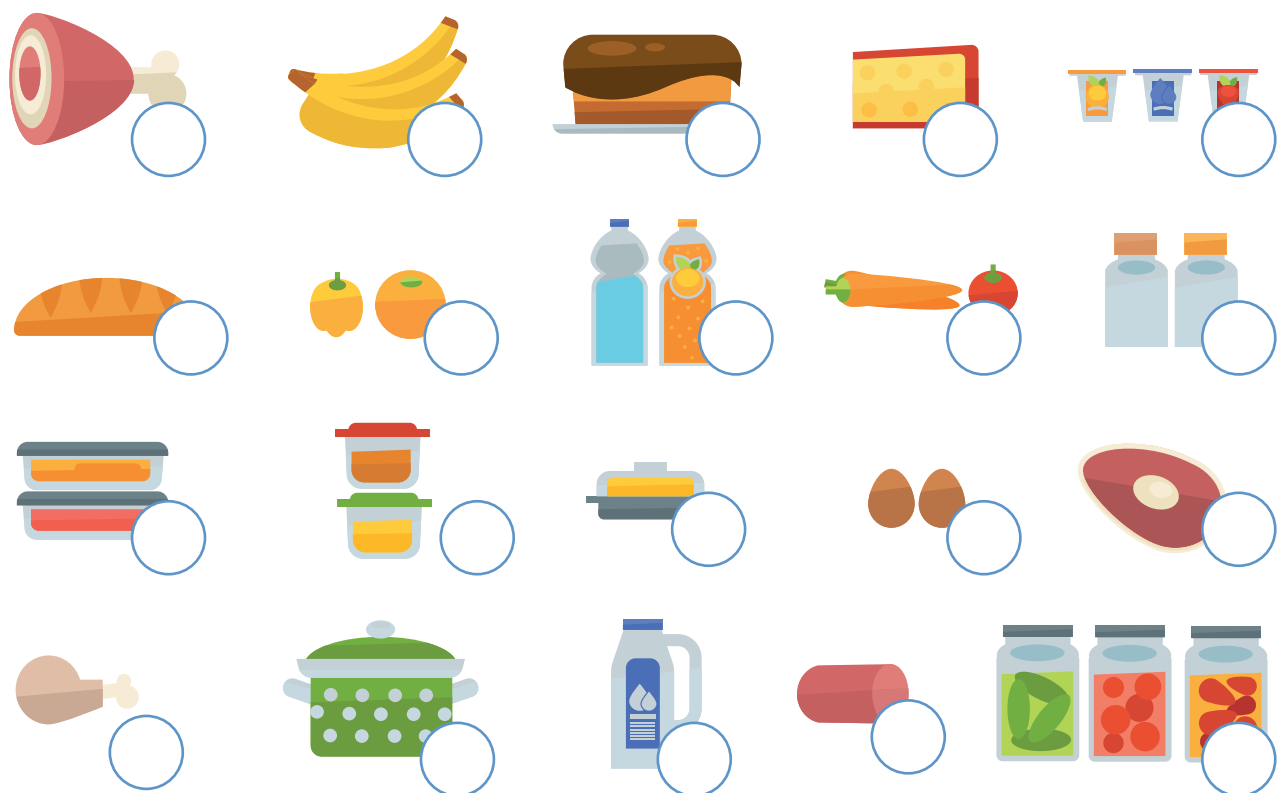
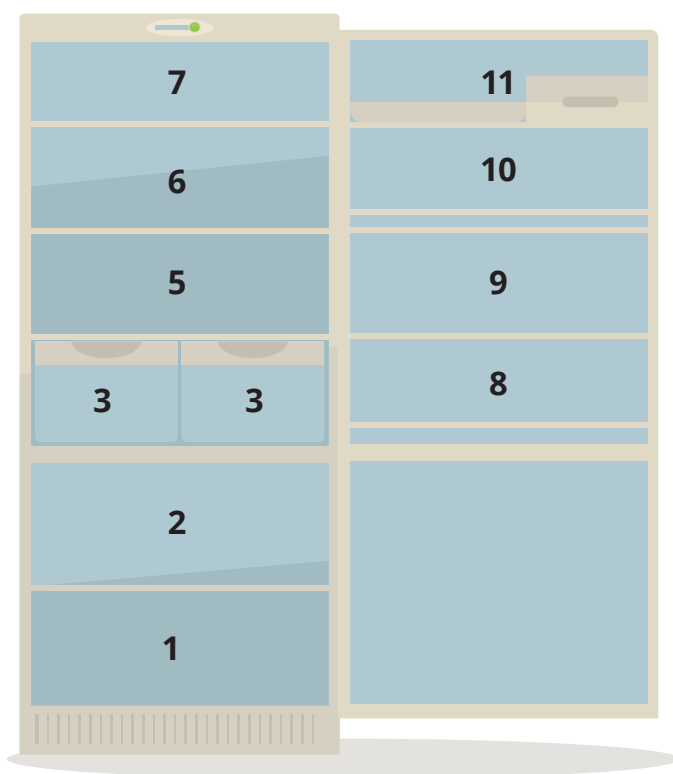
Zelenina, ovocie – až 12 mesiacov

Ideš s rodičmi na dovolenku na 2 týždne a v chladničke vám ostal syr, saláma, reďkovky, jogurty, slepačí vývar a varené zemiaky. Na stole v miske vám zostalo hrozno a hrušky.

Vypíš, čo všetko z vyššie uvedeného môžete dať do mrazničky. **Zakrúžkuj** to, čo vydrží v mrazničke pri teplote -18°C viac ako pol roka.

.....

→ Potraviny majú v chladničke svoje miesto preto, aby vydržali čerstvé čo najdlhšie. Vieš ich správne uložiť? Jednotlivým potravinám na obrázkoch **prirad** správne číslo úložného priestoru.

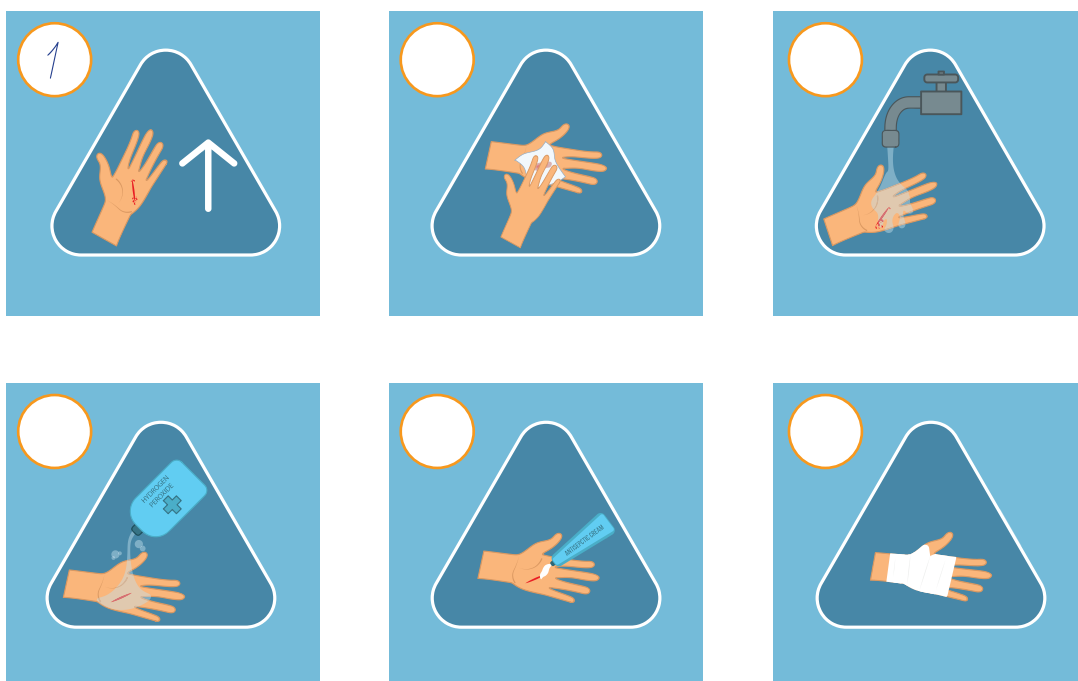
Správne uložené potraviny v chladničke nájdeš na konci tohto zápisníka.

ÚLOHA 4

Pri hre vonku s kamarátmi sa ti už určite stalo, že si si poranil ruku. Vedel si si poranenú dlaň správne ošetriť? **Napíš**, ako si to spravil.

.....
.....

➔ Na nástenke v zdravotnom okienku niekto poprehadzoval obrázky so správnym postupom ošetrenia reznej rany. **Usporiadaj** obrázky tak, aby bol postup správny. Priradiť im čísla od 2 do 6.

➔ Nejaký nezbedník ešte poprehadzoval popisy obrázkov. Teraz **prirad'** k jednotlivým obrázkom správny popis (k popisu napíš číslo obrázka).

- ☐ Natrite ranu antibiotickým krémom.
- ☐ Zdvihnite ruku nad úroveň srdca.
- ☐ Opláchnite vodou.
- ☐ Prikryte/obviažte ranu sterilným obvazom.
- ☐ Opláchnite peroxidom vodíka.
- ☐ Pritlačte na ranu čistý kus látky.

TRETÍ DEŇ

DÁTUM:

ÚLOHA 1

Poznáš pôvod Rómov?

O pôvode Rómov dodnes kolujú rôzne legendy a príbehy. Dlho sa tvrdilo, že pochádzajú z Egypta. Dnes už vieme, že pravlasťou Rómov je India, kde patrili k chudobnej skupine obyvateľstva, ktorá žila kočovným spôsobom. Živili sa kováčstvom, spracúvaním kože, hliny, dreva a prútia (výrobou metiel a košíkov), chovom a predajom koní alebo ostatných zabávali hudbou a tancom.

➔ **Prirad'**obrázky k povolaniam (v rómčine). Do prázdneho okienka **dokresli** ďalšie povolanie.

STOLARIS

FRIZERKA

MURARIS

TAKSIKARIS

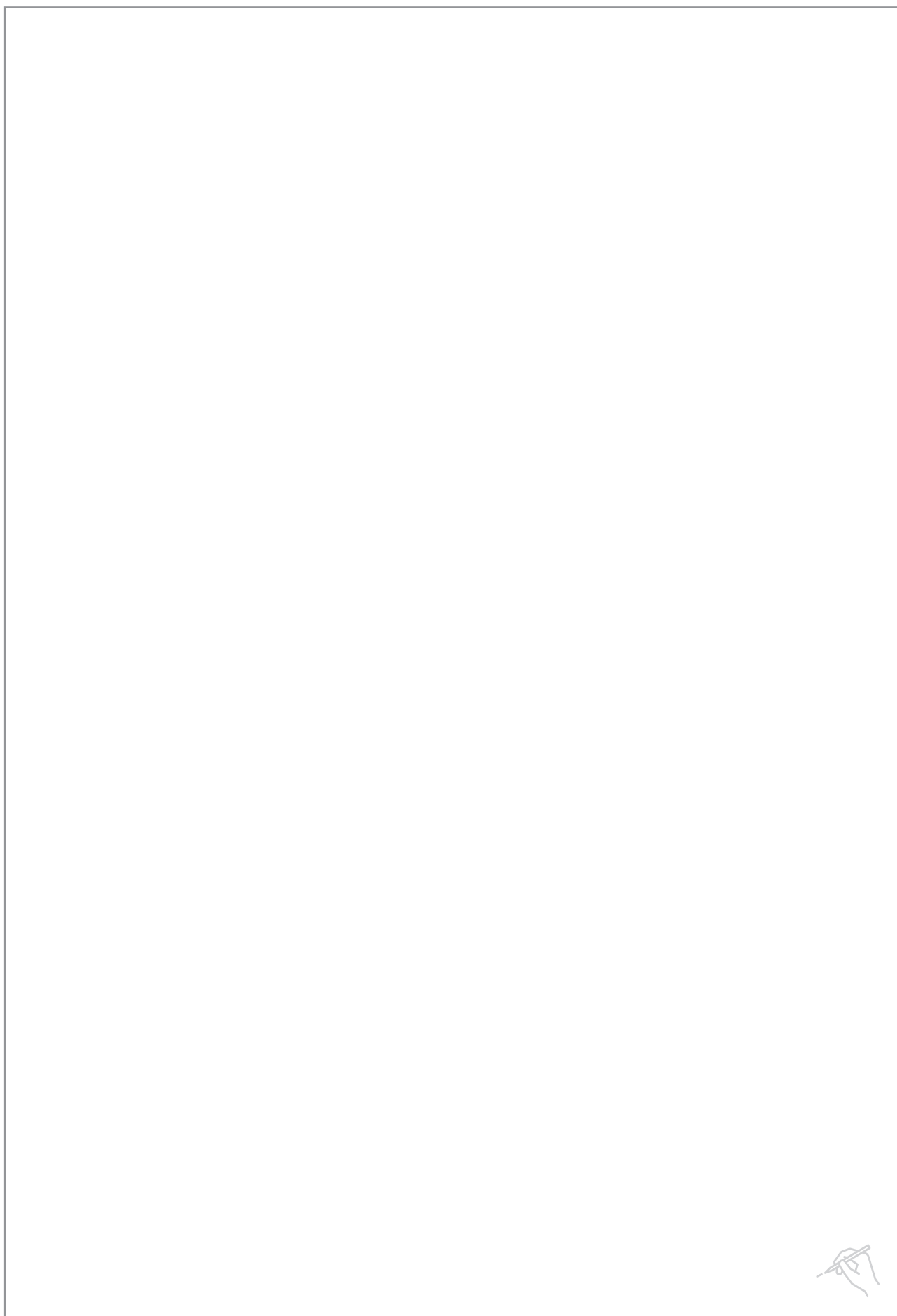
DOKTORKA

ÚLOHA 2

V tradičnej rómskej rodine sa varené jedlo pripravovalo najviac raz denne. Keď bolo jedlo uvarené, sadla si celá rodina okolo spoločného hrnca a jedlo sa drevenými lyžicami. V mnohých skupinách si rodiny navzájom pomáhali. Miestami bolo zvykom, že dcéry, ktoré už boli matkami či svokrami, poslali z navareného jedla najprv matke. Takisto matka najprv oddelila jedlo pre deti, ktoré už žili samostatne, a až potom jedli deti, zaťovia, nevesty a vnuci, ktorí s ňou tvorili rodinu.

Zdroj: Saxová, J. Dejiny Rómov I.ba

→ **Nakresli** příběh o tom, čo si čítal.

ÚLOHA 3

V našej krajine je Múzeum kultúry Rómov na Slovensku. Čo by určite malo v takom múzeu byť?

.....

.....

.....

Ak máš chuť, napíš tieto nápady aj na mail dckk@dckk.sk alebo na číslo 0905 601 861.

→ **Napíš** príbeh na tému „Čarovným prútikom viem zmeniť názor na Rómov“. Čo by si urobil, ak by si mal takú moc? Čo by si chcel, aby si všetci ľudia mysleli o Rómoch?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

→ Poznáš Róma, ktorý je tvojím idolom? Kto to je a prečo ho obdivuješ?

.....

.....

.....

.....

ŠTVRTÝ DEŇ

DÁTUM:

ÚLOHA 1

Počul si už o tradičných rómskych jedlách? Patrí k nim marikľa a goja.

Placky – *Marikľa*

Pečené placky sa jedli k mäsu alebo ako hlavné jedlo. Chutnejšie boli z cesta vymiešaného s masťou. Do pahreby ich vkladali zabalené v papieri. Niektoré ženy pridávali i škvarky.

Goja

Najobľúbenejšia bola goja, ktorá sa pripravovala tak, že sa črevá naplnili nadrobno pokrúpanými zemiakmi, rozmiešanými múkou a koreninami. Potom sa varila jednu až dve hodiny.

→ Ako sa volá typické rómske jedlo zo zemiakov?

.....

→ **Opýtaj** sa mamky a **napíš** suroviny k Marikľi, ktoré vy robievate doma.

.....

.....

ÚLOHA 2

Ak si sa doma motal/motala mame v kuchyni, možno si sa dotkol/dotkla horúceho plechu, alebo si si popálil/popálila ruku na opekačke v lese.

Napíš, ako si si ošetril/ošetrila popálené miesto.

.....

.....

.....

→ Nižšie je 8 obrázkov.

Štyri obrázky znamenajú správny postup, tie označ zelenou fajkou ✓
a ostatné štyri, ktoré znamenajú nesprávny postup, označ červeným krížikom ✗

*drž ruku pod
studenou vodou*

*daj si na ruku
vaječný bielok*

*uži liek
od bolesti*

*pluzgier si
prepichni*

*daj si na ruku
zubnú pastu*

*nanes si šťavu
z aloe vera*

*obviaž si ruku
sterilným obvazom*

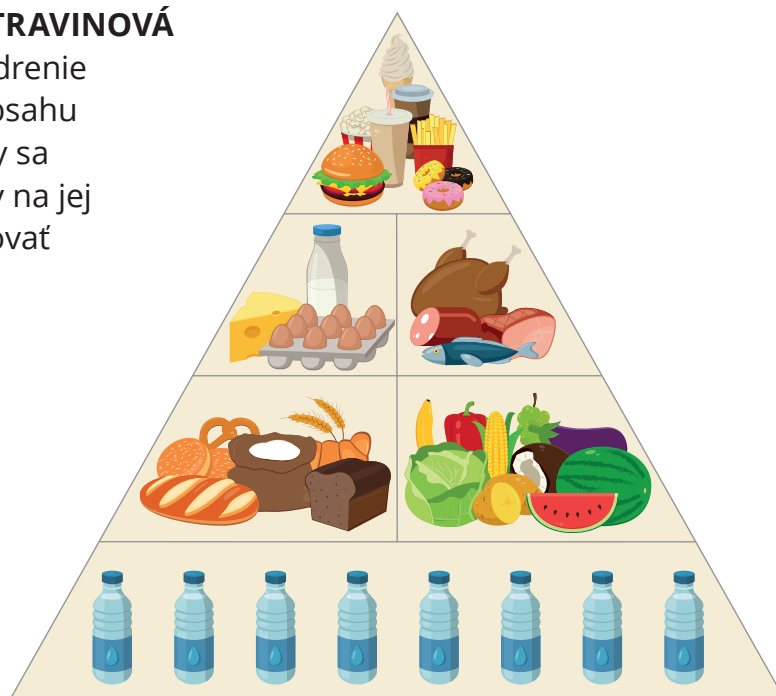

*daj si na ruku olej
alebo maslo*

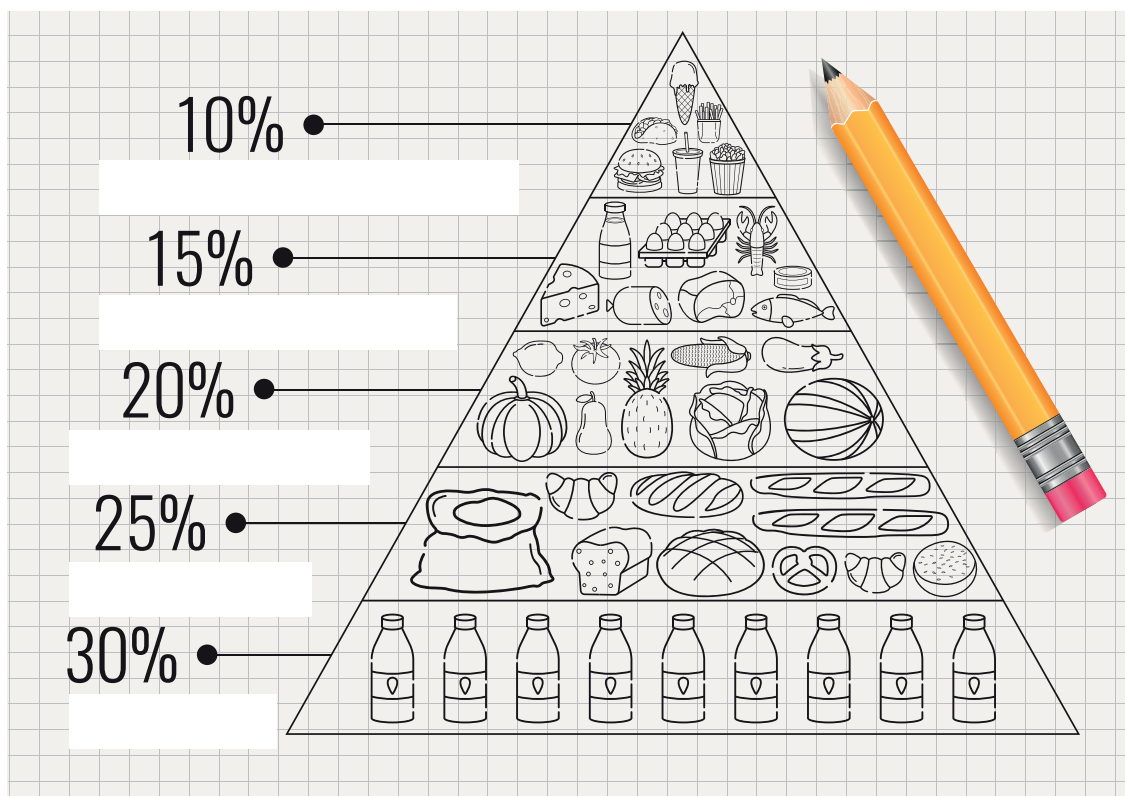
Na konci zápisníka nájdeš správne riešenie.

ÚLOHA 3

Pyramída výživy, alebo **POTRAVINOVÁ PYRAMÍDA** je grafické vyjadrenie zložiek potravy podľa ich obsahu živín a množstva, v akom by sa mali konzumovať. Potraviny na jej vrchole by sa mali konzumovať v čo najmenšom množstve a potraviny v spodnej časti pyramídy by sa mali konzumovať najviac.

Obrázok **vyfarbi**. Do bielych okienok **vpíš** názvy potravín, ktoré do tohto stupňa potravinovej pyramídy patria.

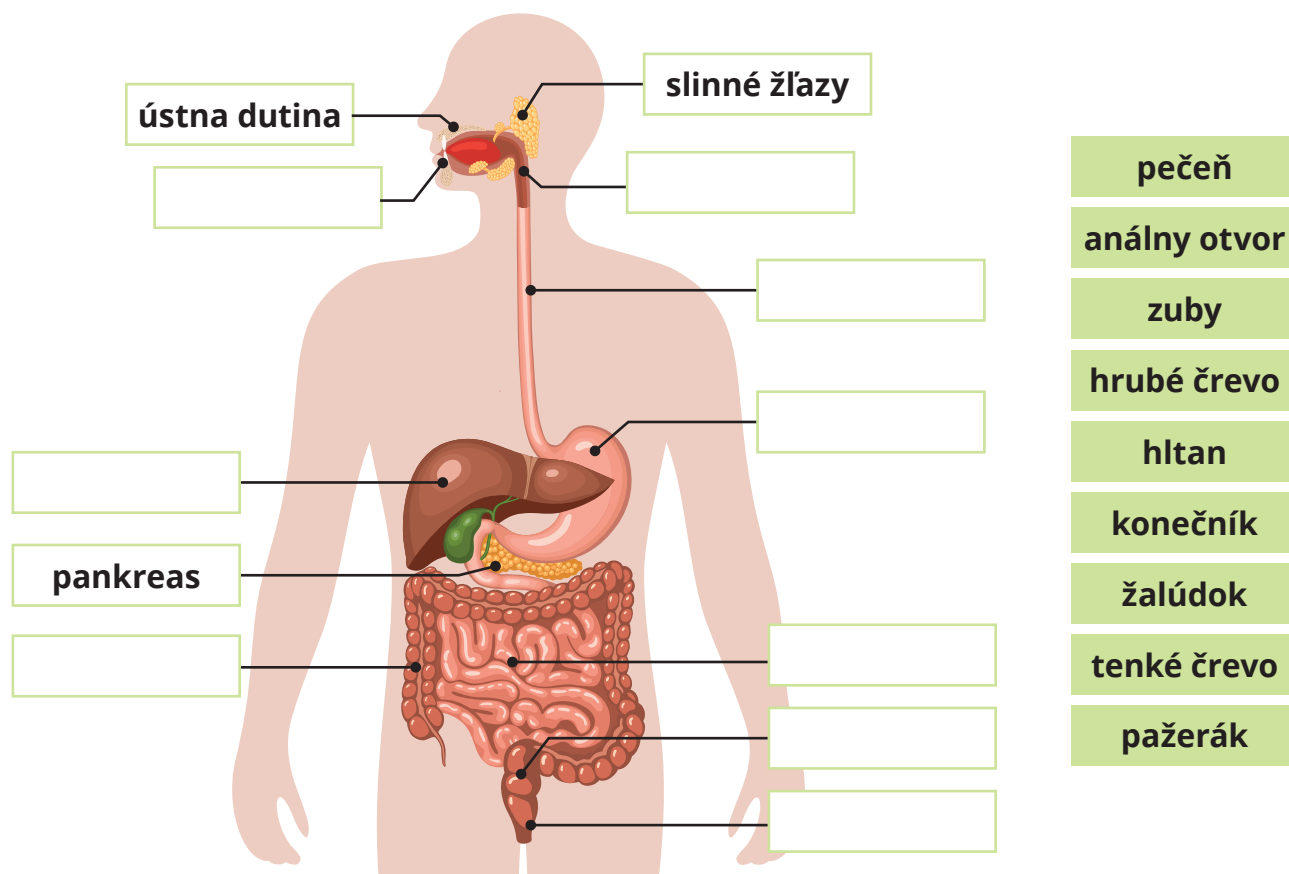
ÚLOHA 4

Ako prechádza jedlo časťami tráviacej sústavy?

Usporiadaj prechádzanie jedla jednotlivými časťami tráviacej sústavy tak, že do okienok napíšeš správne poradie.

- ☐ *Nevyužitú časť jedla prechádzajú do hrubého čreva.*
- ☐ *V ústnej dutine jedlo zubami požujeme a rozdrobíme na menšie kúsky.*
- ☐ *Jedlo sa premiešava so žalúdočnou šťavou a zostáva v žalúdku niekoľko hodín.*
- ☐ *Sústo prehltáme. Posúva sa ďalej cez hltan a pažerák do žalúdka.*
- ☐ *Svaly konečníka pomáhajú vytlačiť nevyužitú potravu von z tela análnym otvorom.*
- ☐ *S pomocou jazyka ho premiešame so slinami, aby sa nám ľahšie prehltalo.*
- ☐ *Dôležité zložky potravy prechádzajú cez stenu tenkého čreva do krvi.*
- ☐ *Jedlo sa posúva do tenkého čreva, kde sa premiešava so šťavami z pankreasu, pečene a žľazníka.*

Do prázdných okienok **vpíš** časti tela tejto orgánovej sústavy.

Poplietli sa nám písmená. Správne ich **usporiadaj** a **napíš**, ako sa nazýva orgánová sústava na obrázku vyššie.

T V C Á R A I A → **_____** SÚSTAVA

PIATY DEŇ

DÁTUM:

ÚLOHA 1

Prečítaj si rozprávku

SLEPÁ ŠNÚRKARKA

Žila raz rómska rodina – otec, matka a dcéra Darja – veselá dievčina, ktorá sa o nič nestarala. Raz sa Darja spýtala, čo by sa jej stalo, keby sa pozrela do blesku. Otec ju varoval. Do blesku nikdy neslobodno pozeráť! Darja nedbala na príkaz a... skutočne stratila zrak. Bolo ľutovania a horekovania! Zúfalá bola Darja aj rodičia. Stala sa z nej nešťastná a uzavretá dievčina. Otec prosil o pomoc: „Kesaj, ty dobrá rómska víla, povedz mi, čo máme robiť, ako jej môžeme pomôcť?“ „Urob jej krosienka a nauč ju robiť šnúrky. Darja sa musí naučiť pracovať a byť užitočná. Práca šľachtí srdce človeka, lebo sám tvorí a zato dostáva protihodnotu, plácu. A pláca ho robí šťastným a zodpovedným voči iným a voči sebe.“

Otec poslušol radu. Urobil krosienka a naučil Darju tkať. Z neveselej dievčiny sa stala radostná deva, ktorá tak vedela tkať, že chýr išiel o nej do sveta.

„Nevidí,“ vraveli „a predsa také nádherne sfarbené šnúrky a stužky robí.“ A bola šťastná, pri práci opäť spievala – teraz od radosti, že pracovala. Aj odmenu za to dostávala a mohla pomôcť i rodičom.

Jedného dňa prišla do domu žena. Doniesla obrovské kľbko a povedala: „Dopočula som sa o tebe milá Darja. Videla som stužky do vlasov, aj popruhy, ktoré si utkala pre mužov. Prišla som, aby si aj mne urobila stužku.“ „Dobre, rada vám urobím,“ povedala Darja. „Ale máte priveľa vlákien na jednu stužku.“

„Táto stužka bude musieť byť dlhá. Pracuj, kým sa neminie. Za sedem dní si po ňu prídem.“

Za sedem dní prišiel mladý šuhaj k Darji. Prevzal stužku a povedal, že po odmenu si musí prísť sama. „Ale ja nevidím,“ odvetila Darja. „Kto také krásne veci robí, slepý nie je“, odvetil šuhaj. „Tu máš koniec šnúrky, začni ju namotávať a bezpečne ňa dovedie k mojej Panej!“

A Darja tak aj spravila. Šnúrka ju bezpečne dovedla do paláca, kde na tróne sedela dobrá rómska víla Kesaj. „Vitaj, Darja. Ja som víla Kesaj. Mám veľa pokladov. Môžeš si vybrať – zlato, šperky, nádherné kone, koče... – čo len chceš.“

„Nepotrebujem zlato, ani šperky, ani kone alebo koče. Ak vieš, pomôž mi získať zrak, aby som ešte viac dobra mohla konať pre všetkých, ktorí žijú okolo mňa.“

„Úlohu si dokonale zvládla. Odteraz opäť budeš vidieť aj očami. Chod' a konaj dobro všade tam, kde ľudia potrebujú pomoc.“ A Darja skutočne konala a všade pomáhala.

upravený a skrátený originál od M. Húževku

ÚLOHA 2

Označ číslicami správne poradie osnovy rozprávky.

	poradie
Z Darje sa stala zlostná, zatrpknutá dievčina.	
Darja raz rodičov neposlúchla, pozrela sa do blesku a oslepla.	
Žilo raz veselé dievča Darja, ktoré sa o nič nestaralo.	
Otec poprosil o pomoc dobrú rómsku vílu Kesaj – tá mu poradila, aby dcéru naučil tkať šnúrky.	
Víla Kesaj Darji vrátila zrak, lebo našla svoj zmysel života a pomáhala ľuďom.	
Jedného dňa dostala od neznámej ženy objednávku na dlhú, predlhú šnúrku.	
Šnúrka Darju doviedla k víle Kesaj.	
Z Darje sa stala vychýrená šnúrčkarka, ktorá sa práci venovala celým srdcom.	

ÚLOHA 3

Takto vyzerala šnúrčkarka pri práci.

Nájd doma viacero šnúrok (napríklad aj z topánok), všetky zmeraj a napíš ich dĺžky.

.....

.....

.....

.....

Ak všetky za sebou zoradiš, akú dlhú šnúru urobíš? **Vypočítaj.**

.....

.....

Zdroj: Archív rómskeho inštitútu

ŠIESTY DEŇ

DÁTUM:

ÚLOHA 1

Jedným zdrojom energie v domácnosti je elektrina. Nie všetky látky však vedú elektrický prúd.

➔ **Roztried'** látky na elektrické vodiče a elektrické izolanty.

papier, železo, drevo, bavlna, oceľ, voda, vzduch, plast

elektrické vodiče:

elektrické izolanty:

➔ **Prečiarkni** nesprávnu možnosť zo šikmo napísaných slov.

Elektrické vodiče sú látky, ktoré *dobre/zle* vedú elektrický prúd.

Elektrické izolanty (nevodiče) sú látky, ktoré *dobre/zle* vedú elektrický prúd.

ÚLOHA 2

Na spotrebitel'skú sieť sú pripojené elektrické spotrebiče s príkonom: žiarovka 40 W, žehlička 450 W, varič 600 W, rádio 50 W.

➔ **Usporiadaj** spotrebiče (uvedené vyššie) podľa toho, koľko elektrickej energie spotrebujú za 1 hodinu svojej činnosti. Začni najúspornejším.

.....

.....

➔ Domáce elektrické spotrebiče získavajú energiu z rôznych zdrojov. **Podčiarkni** prístroje, ktoré využívajú zásuvky a **zakrúžkuj** prístroje, ktoré majú akumulátor alebo galvanický článok.

kalkulačka, elektrický sporák, rýchlovarná kanvica, televízor, automobil, mixér, mobil, MP3 prehrávač

➔ **Napíš** príklad zariadenia, ktoré využíva slnečný (solárny) článok.

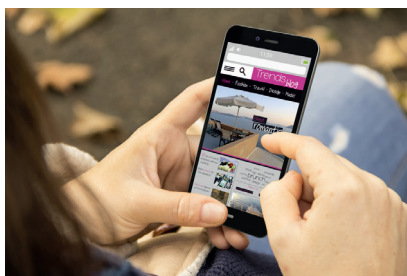
.....

➔ **Napíš** názvy niekoľkých elektrických spotrebičov, ktoré využíváte doma v kuchyni.

.....

ÚLOHA 3

Ku každému spotrebiču na obrázku **dopíš**, na ktoré formy energie premieňa prijatú elektrickú energiu.

.....

TEPELNÁ

SVETELNÁ

ZVUKOVÁ

POHYBOVÁ

➔ Navrhni možnosti šetrenia elektrickej energie v domácnosti.

.....

.....

ÚLOHA 4

Ako svedok úrazu človeka, ktorý sa dotkol drôtu elektrického vedenia spadnutého na zem, pozoruješ jeho záchrancu. **Zakrúžkuj** správne rozhodnutie záchranára.

Záchranca má na vyslobodenie postihnutého použiť dostatočne *dlhú kovovú rúru/kratšie drevené hrable*. Záchranca môže pod nohy použiť *suchú železnú platňu/gumené čizmy*.

➔ **Zakrúžkuj** miesta, ktoré predstavujú zvýšené nebezpečenstvo úrazu elektrickým prúdom.

➔ Rozhodni o pravdivosti tvrdení. **Doplň** ÁNO alebo NIE. **Oprav** nesprávne tvrdenia vo vetách.

V naplnenej vani si môžeme fénovať vlasy.	
So zapnutými elektrickými spotrebičmi môžeme pracovať s mokrými rukami.	
Pri výmene žiarovky vypneme spínač.	
Nikdy sa nesmieme dotýkať elektrickej šnúry s poškodenou izoláciou.	
Najlepšie je, keď si šarkana púšťame priamo v blízkosti elektrického vedenia.	
Elektrickou energiou treba šetriť.	
Poškodené elektrické spotrebiče opravujeme sami.	
Elektrické zariadenia neponárame do vody.	
Elektrické zariadenia hasíme vodou.	
Do zásuviek môžeme strkať prsty alebo kovové predmety.	

SIEDMY DEŇ

DÁTUM:

ÚLOHA 1

Prezri si a **vymaľuj** obrázok vpravo.

➔ **Napíš**, kde žije viac Rómov? Na dedine alebo v meste?

.....

➔ Kde by si chcel radšej bývať? Prečo?

.....

.....

➔ **Porovnaj** výhody a nevýhody života v meste a na dedine.

	dedina	mesto
výhody		
nevýhody		

ÚLOHA 2

Čo ti chýba v obci, v ktorej bývaš?

.....

.....

➔ Čo by si vylepšil? **Navrhni**.

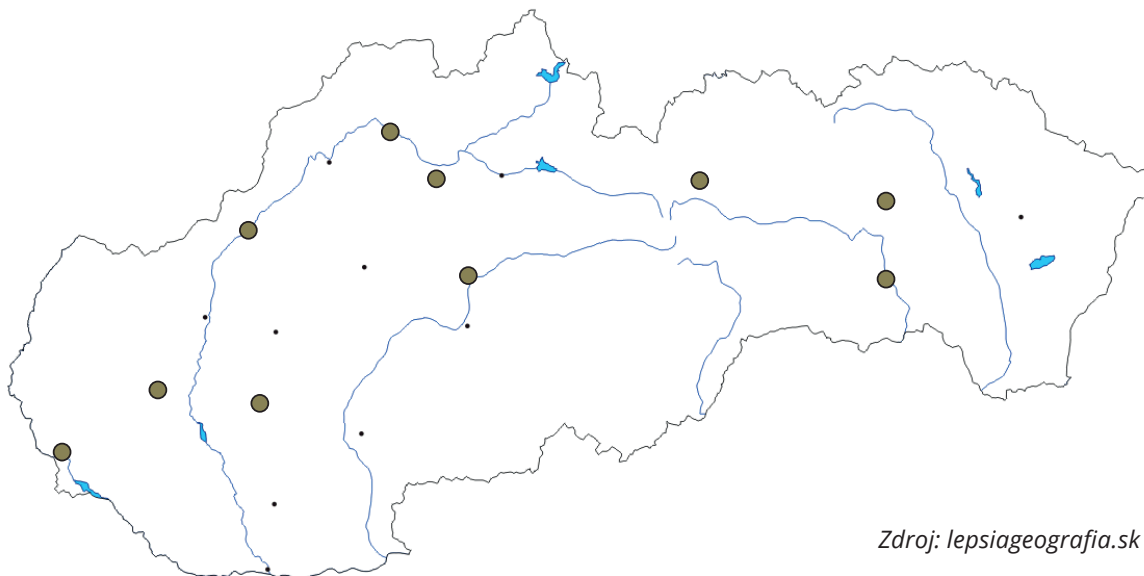
.....

ÚLOHA 3

Na Slovensku máme osem krajov, a teda osem krajských miest: Banská Bystrica, Bratislava, Košice, Nitra, Prešov, Trenčín, Trnava, Žilina.

Na slepej mape je zakreslená lokalizácia krajských miest, **prirad'** k nim ich názvy.

Zdroj: lepsiageografia.sk

Do mapy **zaznač** dedinu/mesto, kde bývaš.

ÚLOHA 3

Ktoré **mesto** je k tvojmu bydlisku najbližšie? Kam chodíš spolu s rodičmi na nákupy?

.....

Akými dopravnými prostriedkami cestuješ na nákupy?

.....

ÔSMY DEŇ

DÁTUM:

ÚLOHA 1

Medzi tradičné rómske remeslá patrili kováčstvo, korytárstvo, košíkárstvo, neskôr klampiarstvo, výroba váľkov, murárstvo. Ktoré z týchto remesiel pokladáš za najzaujímavejšie?

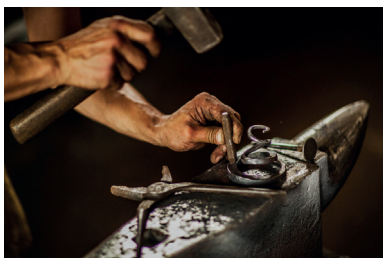
.....

→ **Opíš**, ako si predstavuješ pracovný deň jedného z týchto remeselníkov.

.....

.....

.....

ÚLOHA 2

Premýšľal si už o tom, aké povolanie by si chcel vykonávať? **Napíš** o tom, čím si chcel byť v detstve a ako sa tvoja voľba zmenila v súčasnosti.

.....

.....

→ Čo ťa na tvojom vysnívanom povolaní zaujalo? Prečo by si chcel vykonávať toto povolanie?

.....

.....

ÚLOHA 3

Životopis je tvojím prvým kontaktom so spoločnosťou, v ktorej chceš pracovať. Jeho úlohou je predstaviť ťa. Čo všetko má obsahovať dobrý štruktúrovaný životopis? **Napíš** si k nemu podklady.

Osobné údaje – meno, priezvisko, seriózna fotka (nemusí byť), dátum narodenia

.....

Kontakt – aktuálne telefónne číslo a e-mailová adresa

.....

Vzdelanie – začni najvyšším dosiahnutým stupňom vzdelania. Vypíš celý názov školy, nepíš skratky. Spomeň odbor, ktorý si študoval, aj rok ukončenia. Do životopisu patrí aj informácia o nedokončení uvedeného štúdia. Ak si ešte v škole, uveď predpokladanú dobu ukončenia štúdia. Základnú školu uvádzaj iba v prípade, že je to tvoje najvyššie ukončené vzdelanie.

.....

Pracovné skúsenosti – zorad pracovnú históriu od najaktuálnejšej smerom do minulosti. Pri každom zamestnaní uveď názov firmy a pracovnej pozície, ktorú si zastával, rok nástupu a odchodu a stručný popis pracovnej náplne.

.....

.....

Jazykové znalosti – napíš konkrétne jazyky a úrovne, ako ich ovládaš. Vyber si zo štandardizovaných úrovní: úplný začiatok (A1), začiatok (A2), mierne pokročilý (B1), stredne pokročilý (B2), pokročilý (C1), expert (C2).

.....

Počítačové znalosti – ohodnoť, ako zvládaš programy potrebné pre výkon daného povolania. Vyber si z úrovní: základy, pokročilý, expert.

.....

Moje vlastnosti a záujmy – opíš svoju osobnosť, buď originálny. Vystihni kladné stránky a nespomínaj záporné. Hobby a voľnočasové aktivity vypovedajú o твоjich kvalitách či talante. Spomeň, čo ťa baví a čomu sa venuješ dlhodobo.

.....

.....

.....

ÚLOHA 4

Ak máš o prácu záujem, pošli spolu so životopisom aj **motivačný list**, ktorý by nemal presiahnuť 1 stranu. Buď stručný a výstižný. Píš o sebe pravdu. Ak posielaš motivačný list e-mailom, nie je potrebné ho podpisovať. Základná obsahová štruktúra motivačného listu má tri odseky.

V prvom by si mal uviesť, o akú pozíciu sa uchádzaš, ako si sa o nej dozvedel, prečo chceš pre spoločnosť pracovať, a prečo si vhodný kandidát na danú pozíciu.

V druhom odseku napíš informáciu o čase, kedy môžeš začať pracovať, kedy si ukončil školu, prečo máš záujem o danú pozíciu. Popíš tvoje predchádzajúce pracovné úspechy, podpor ich konkrétnymi číslami a výsledkami.

V treťom odseku spomeň tvoje zručnosti a schopnosti týkajúce sa danej pozície. Vhodné je uviesť, do akých školských a mimoškolských aktivít si sa zapojil (dôležitých z hľadiska pozície).

 Napíš návrh motivačného listu. Pracovnú pozíciu, o ktorú sa uchádzaš, si vymysli.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

DEVIATY DEŇ

DÁTUM:

Dnes sa trochu zoznámime s mladými Rómami, ktorí to nevzdali.

ÚLOHA 1

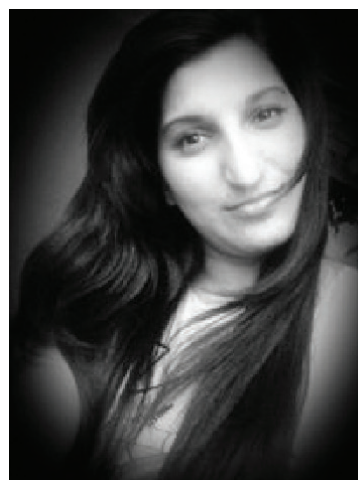
Prečítaj si príbehy troch mladých ľudí.

Janka

Dávid

Zuzana

Janka Hangurbadžová: „Často som sa medzi Nerómami cítila menejcenná. Postupne sa to však začalo meniť aj tým, že som sa otvorila a začala som si veriť.“

Janka je pozitívny človek. Aj napriek tomu, že vyrastala v jednoduchých podmienkach v rómskej osade, si nestáži. „Nikdy som netúžila po materiálnych veciach,“ hovorí. Dôležitejšie pre ňu je, aká je a čo môže odovzdávať deťom, s ktorými dnes pracuje. Aj napriek tomu, že ju v škole so spolužiačkami bez udania dôvodu nepripustili k maturite, sa nevzdala. Chytila sa ďalšej šance a vybrala sa inou cestou, ktorá jej otvorila ďalšie dvere. Napokon sa jej podarilo zmaturovať na inej škole, ktorá jej otvorila dvere k zaujímavej práci. Janka dnes uvažuje nad štúdiom na vysokej škole, aby sa viac mohla profilovať. „Neviem si predstaviť, že ostanem celý život v rómskej osade. Znamenalo by to pre mňa, že sa môj život už nebude rozvíjať ďalej,“ dodáva.

Dávid Korčkovský: „Nikdy som si nevedel predstaviť, že skončím na úrade práce alebo že strávim svoj život obyčajným prežívaním.“ V živote človeka veľmi závisí, do akej rodiny

sa narodí. „Ja som mal šťastie,“ hovorí Dávid, ktorý pochádza z rómskej osady v Starej Ľubovni. V osade si ako prvý urobil maturitu a vyštudoval vysokú školu aj napriek tomu, že ho od nej starší Rómovia odhovárali. „Vydržíš rok a vrátiš sa späť,“ hovorili mu. Stal sa však opak. Dávid, ktorý sa vždy túžil stať policajtom, napokon vyštudoval sociálnu prácu a zavialo ho inam. Dnes je tútorom mladých Rómov v organizácii ETP Slovensko, kde vedie aj čitateľský a fotografický krúžok. Mladých učí, aké je dôležité v živote prekonať strach, urobiť prvý krok a zotrvať. Dávidovou veľkou inšpiráciou bol dedo, ktorý kedysi pracoval v osade ako sociálny pracovník. Aj preto dnes pomáha tam, kde je ho najviac treba – rómskym deťom a mladým. Jeho túžbou je, aby sa za niekoľko rokov stali z mladej rómskej generácie úspešní ľudia na Slovensku.

Zuzana Mižigová: „Je dôležité, aby naše rómske deti chodili do školy. Chcem ich viesť k tomu, aby v budúcnosti neboli odkázané na sociálne dávky a nesesedeli len tak doma.“

Zuzana momentálne pracuje ako drôtikárka a dokončuje si maturitu. Po dlhšej prestávke, keď ju zviedla mladícka nerozvážnosť, si stanovila priority. Vzdelanie je pre ňu dôležitejšie. Zuzana si hneď po škole vyskúšala, aké je to žiť v zahraničí a čo prináša život v meste. Aj dnes sa bojí predsudkov a toho, že si v budúcnosti nenájde prácu a že sa jej nepodarí osamostatniť sa. „Verím, že sa mi raz moje sny splnia a vrátim sa späť do mesta, kde budem mať viac možností. Túžim toho dosiahnuť viac.“

Zdroj: EDUMA: Príbehmi k poznaniu. Úspešní Rómovia, 2016

ÚLOHA 2

Ktorý z príbehov ťa najviac zaujal?

.....

Čo majú všetky príbehy spoločné?

.....

Kto bol inšpiráciou pre Dávida?

.....

ÚLOHA 3

Čo je tvojím snom? Ak by si mal neobmedzené možnosti, čo by si chcel dosiahnuť?

.....

.....

.....

.....

.....

DESIATY DEŇ

DÁTUM:

V tento posledný deň si pripomenieme, čím sme sa v zápisníkoch zaoberali.

ÚLOHA 1

V predchádzajúcich zápisníkoch boli úlohy označené kľúčom. Riešenia týchto úloh budeme potrebovať. Je možné, že nemáš všetky zápisníky, preto úlohy zopakujeme.

→ Pri ktorom meste na Slovensku sa nachádza socha symbolizujúca tri Svätoplukove prúty?

- a) Košice
- b) Banská Bystrica
- c) Martin
- d) Bratislava

→ Muž mal krátke hnedé rovné vlasy, ktoré boli sem-tam šedivé. Na tvári mu svietil úsmev. Z jeho modrých očí vyžarovalo šťastie. Oblečené mal krátke modré nohavice a bielu košeľu s krátkym rukávom. Pôsobil pokojným dojmom.

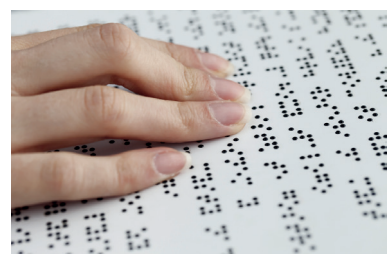
Vyber, o aký slohový útvar ide.

- a) rozprávka
- b) oznámenie
- c) rozhovor
- d) opis

→ **Označ** správnu odpoveď. Braillovo písmo (pozri obrázok) používajú ľudia, ktorí majú poškodený

- a) sluch
- b) čuch
- c) chuť
- d) zrak

→ Ktorý panovník vládol na Veľkej Morave v čase, keď tam prišli Cyril a Metod?

- a) Mojmír
- b) Rastislav
- c) Svätopluk
- d) Juraj

→ V ktorej časti sveta sa nachádza sedem divov starovekého sveta?

- a) Stredozemné more a Blízky východ
- b) stredná Amerika a Karibik
- c) juhovýchodná Ázia a východná Ázia
- d) stredná Európa a západná Európa

ÚLOHA 2

Úplne poslednou úlohou bude vyriešiť osemsmerovku.

Vyškrtni v nej nasledujúce slová a slovné spojenia:

architekt

fotosyntéza

hodnoty

India

kolobeh vody

komunikácia

kyslé dažde

obilie

posunková reč

počasie

recept

recyklácia

rodokmeň

skleníkový efekt

súmernosť

teplota

včela

voda

zmysly

K nim pridaj slová alebo slovné spojenia, ktoré sú správnym riešením predchádzajúcich úloh. Spolu vyškrtnieš 25 slov alebo slovných spojení.

E	H	O	D	N	O	T	Y	V	Z	Y	V	Č	L
R	E	C	E	P	T	K	Á	Č	D	D	V	E	A
O	O	Y	K	L	F	E	A	E	S	O	I	R	I
M	T	L	O	O	O	F	T	L	D	V	!	Á	C
É	S	S	M	R	T	E	D	A	S	H	S	V	Á
N	Ú	Y	U	A	O	Ý	L	I	I	E	Ň	O	L
M	M	M	N	S	S	V	P	M	N	B	E	K	K
E	E	Z	I	T	Y	O	E	E	D	O	M	N	Y
Z	R	A	K	I	N	K	T	N	I	L	K	U	C
O	N	E	Á	S	T	Í	A	T	A	O	O	S	E
D	O	I	C	L	É	N	E	B	A	K	D	O	R
E	S	L	I	A	Z	E	I	S	A	Č	O	P	H
R	Ť	I	A	V	A	L	S	I	T	A	R	B	R
T	D	B	L	Í	Z	K	Y	V	Ý	C	H	O	D
S	Í	O	😊	K	Y	S	L	É	D	A	Ž	D	E

Tajnička

--	--	--	--	--	--	--

--	--

		!
--	--	---

--	--	--

--	--

--	--	--	--

				😊
--	--	--	--	---

ZHRNUTIE – HODNOTENIE

Tieto strany sú len tvoje.

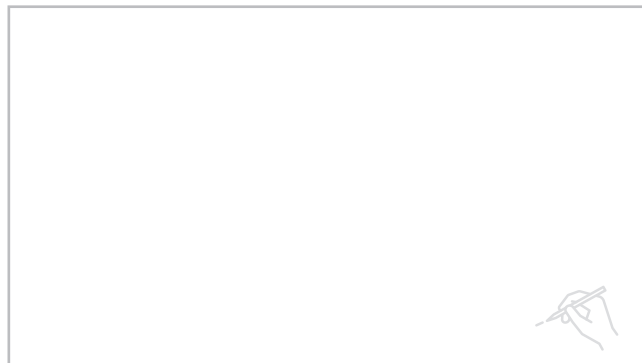
Napíš, nakresli, označ si do tabuľky to, čo si si z daného dňa zapamätal.

PONDELOK 	
UTOROK 	
STREDA 	
ŠTVRTOK 	
PIATOK 	

PONDELOK 	
UTOROK 	
STREDA 	
ŠTVRTOK 	
PIATOK 	

Vyber si z troch smajlíkov jedného.
Nakresli výraz, ktorý sa ti najviac hodí
a vyjadruje, ako sa ti darilo pri vyplňaní
tohto zápisníka.

SPRÁVNE ODPOVEDE

s. 8: Správne uložené potraviny v chladničke:

s. 14: Správny postup pri popálení:

*drž ruku pod
studenou vodou*

*nanes si šťavu
z aloe vera*

*obviaž si ruku
sterilným obväzom*

*uži liek
od bolesti*

